Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

"**ЗАТВЕРДЖУЮ**"
Завідувач кафедри
Г.І. Слозанська

Протокол № 1 від 01.09.2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)

Освітня програма Логопедія

2026-2027 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психолінгвістика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Логопедія» за спеціальністю А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань А Освіта.

Розробник:
ГОРІШНА Надія – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Логопедія
2	Спеціальність	А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)
3	Галузь знань	А Освіта
4	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Форма навчання	Денна, заочна
6	Статус дисципліни	Обов'язкова
7	Мова навчання	Українська
8	Курс	2
9	Семестр	4
10	Обсяг дисципліни в кредитах	5 кредитів
11	Загальна кількість годин	150
12	Кількість змістових модулів	1
13	Аудиторні заняття (год.)	70/30
14	Лекції (год.)	30/10
15	Практичні заняття (год.)	40/20
16	Самостійна робота (год.)	80/120
17	Вид ІНДЗ	–
18	Форма підсумкового контролю	Екзамен

Частка годин аудиторних занять становить: для денної форми навчання – 46,7%; для заочної форми навчання – 20%.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психолінгвістика» є формування системного розуміння закономірностей і механізмів сприймання, розуміння, породження та засвоєння мовлення у взаємодії з мовною системою і загальнокогнітивними процесами; розвиток уміння застосовувати психолінгвістичні моделі та методи для аналізу мовленнєвого опрацювання, інтерпретації результатів мовленнєвих завдань і обґрунтування професійних рішень у логопедичній практиці.

3. Компетентності та результати навчання

Вивчення дисципліни передбачає формування у здобувачів таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК 1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК 3. Здатність застосовувати психологопедагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК 4. Здатність планувати та організовувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.

СК 8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК 16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, саморозвитку.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами освіти таких програмних результатів навчання:

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення осіб з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни «Вступ до спеціальності», «Психологія загальна і спеціальна», «Логопедія» та «Логопсихологія» є пререквізитами до освітнього компоненту «Психолінгвістика».

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми психолінгвістики.

Тема 1. Психолінгвістика як наука: сучасні напрями та методи психолінгвістичних досліджень

Психолінгвістика як міждисциплінарна галузь знань. Об'єкт, предмет і завдання психолінгвістики. Основні етапи становлення психолінгвістики та її місце в системі когнітивних наук. Взаємозв'язок психолінгвістики з лінгвістикою, психологією, когнітивною наукою, нейронауками, логопедією, клінічною лінгвістикою, соціолінгвістикою.

Основні напрями сучасних психолінгвістичних досліджень: сприймання і розуміння мовлення, породження мовлення, засвоєння мови, мовленнєве опрацювання, психолінгвістика читання і письма, білінгвізм і мультилінгвізм, клінічна та прикладна психолінгвістика.

Методи психолінгвістичних досліджень: експеримент, спостереження, аналіз мовленнєвих зразків, лексичне рішення, називання, повторення слів, псевдослів і

речень, праймінг, вимірювання часу реакції, реєстрація рухів очей, електрофізіологічні та нейровізуалізаційні методи. Психолінгвістичний аналіз вимог мовленнєвих завдань. Принцип висування та перевірки гіпотез про механізми мовленнєвого опрацювання.

Тема 2. Мова, мовлення та мовленнєва діяльність у психолінгвістиці

Співвідношення понять мова, мовлення, мовленнєва діяльність, спілкування, комунікація. Мова як знакова система та засіб репрезентації і передавання інформації. Основні рівні мовної системи: фонологічний, морфологічний, лексико-семантичний, синтаксичний, дискурсивно-прагматичний.

Мовлення як діяльність. Мотив, мета, операції та результат мовленнєвої діяльності. Рецептивні та продуктивні види мовленнєвої діяльності. Усне і писемне, зовнішнє і внутрішнє мовлення. Монологічне, діалогічне та полілогічне мовлення. Ситуативне і контекстне мовлення.

Комунікативний акт і його складники: мовець, адресат, повідомлення, код, канал і контекст. Вербальні та невербальні компоненти комунікації. Специфічні властивості людської мови та її відмінності від інших систем комунікації.

Тема 3. Нейрокогнітивні та інформаційно-процесуальні механізми мовлення

Нейробіологічні передумови мовленнєвої діяльності. Центральні та периферичні механізми забезпечення мовлення. Сучасні уявлення про функціональну організацію мовлення в мозку. Класичні локалізаційні моделі та сучасний перехід до мережевого розуміння мовних функцій. Взаємодія мовної мережі з перцептивними, моторними та загальнокогнітивними системами. Сучасні дані свідчать про функціонально пов’язану мовну мережу, а не ізольовані «центри мовлення».

Когнітивні механізми мовленнєвої діяльності: роль уваги, робочої і довготривалої пам’яті, виконавчих функцій, категоризації та мислення. Взаємозв’язок мови і мислення. Основні підходи Л. Виготського, Ж. Піаже, Н. Хомського; гіпотеза лінгвістичної відносності та сучасні підходи до взаємодії мови і пізнання.

Інформаційно-процесуальні моделі мовленнєвої діяльності. Психолінгвістична модель Дж. Стекхаус і Б. Веллса: вхідне опрацювання мовлення, збережені лексичні репрезентації та вихідне опрацювання. Поняття маршруту мовленнєвого опрацювання та залежність залучених процесів від характеру мовленнєвого завдання.

Тема 4. Психолінгвістичні механізми засвоєння мови та мовленнєвого розвитку в онтогенезі

Передумови становлення мовленнєвої діяльності в онтогенезі. Домовленнєвий розвиток комунікації: вокалізації, комунікативні жести, спільна увага, формування комунікативного наміру. Становлення сприймання і диференціації мовленнєвих сигналів.

Закономірності засвоєння фонологічної системи мови. Засвоєння слова та формування словника. Формування семантичних категорій і зв’язків між словами. Дитяча словотворчість. Засвоєння морфологічних і синтаксичних

закономірностей. Розвиток зв'язного і наративного мовлення. Роль мовного досвіду, частотності, статистичного навчання, соціальної взаємодії та мовленнєвого оточення.

Розвиток системи мовленнєвого опрацювання. Формування та уточнення фонологічних і семантичних репрезентацій. Фазова модель розвитку мовленнєвого опрацювання Дж. Стекхаус і Б. Веллса: долексична фаза, фаза цілісного слова, фаза систематичного спрощення, фаза конструювання та метафонологічна фаза. Становлення фонологічного усвідомлення та його зв'язок з переходом до писемного мовлення.

Тема 5. Сприймання і розуміння усного мовлення. Ментальний лексикон та лексико-семантичне опрацювання

Психолінгвістичні механізми сприймання усного мовлення. Акустико-фонетичне опрацювання мовленнєвого сигналу. Розрізнення мовленнєвих і немовленнєвих сигналів. Фонетична дискримінація та фонологічне розпізнавання. Варіативність мовленнєвого сигналу та адаптація до особливостей мовця. Сегментація безперервного мовленнєвого потоку.

Розпізнавання слова. Поняття ментального лексикону. Організація фонологічних і семантичних репрезентацій слова. Лексичний доступ і конкуренція лексичних одиниць. Вплив частотності, передбачуваності та контексту. Семантичний праймінг. Опрацювання багатозначності й лексичної неоднозначності.

Вхідне опрацювання в моделі Дж. Стекхаус і Б. Веллса: периферичне слухове опрацювання, розрізнення мовлення і немовленнєвих сигналів, фонетична дискримінація, фонологічне розпізнавання, доступ до фонологічних та семантичних репрезентацій. Лексичні та нелексичні маршрути опрацювання. Відмінності психолінгвістичних вимог під час опрацювання реальних слів і псевдослів.

Тема 6. Синтаксичне, дискурсивне та прагматичне опрацювання мовлення

Психолінгвістичні механізми розуміння речення. Встановлення граматичних зв'язків і побудова синтаксичної структури. Інкрементальний характер синтаксичного опрацювання. Взаємодія синтаксичної та лексико-семантичної інформації. Синтаксична неоднозначність і роль контексту в її подоланні.

Дискурс як рівень мовленнєвого опрацювання. Когезія та когерентність зв'язного висловлювання. Інтеграція інформації між реченнями. Встановлення референційних, часових і причинно-наслідкових зв'язків. Виведення імпліцитної інформації та формування умовиводів. Особливості наративного і діалогічного дискурсу.

Прагматичне опрацювання мовлення. Комунікативний намір і мовленнєвий акт. Буквальне і контекстуальне значення. Пресупозиції та імплікатури. Непрямі мовленнєві акти. Розуміння метафори, гумору та іронії. Урахування знань, намірів і позиції співрозмовника. Організація діалогічної взаємодії, підтримання теми, чергування реплік, уточнення і подолання комунікативного непорозуміння.

Тема 7. Психолінгвістичні механізми породження мовлення

Породження мовлення як багаторівневий процес. Формування комунікативного наміру та задуму висловлювання. Концептуалізація повідомлення. Лексичний вибір та актуалізація слова. Лексико-граматичне структурування висловлювання. Морфологічне, синтаксичне та фонологічне кодування. Формування артикуляційної програми і реалізація мовлення.

Вихідне опрацювання у моделі Дж. Стекхаус і Б. Веллса. Семантичні та фонологічні репрезентації слова. Збережені моторні програми знайомих слів. Створення нових моторних програм для незнайомих мовленнєвих послідовностей. Моторне програмування, моторне планування та моторна реалізація. Відмінності маршрутів опрацювання під час називання, повторення реальних слів і псевдослів.

Механізми мовленнєвого моніторингу та самокорекції. Мовленнєві помилки як джерело вивчення породження мовлення: семантичні й фонологічні заміни, перестановки, контамінації, обмовки. Труднощі лексичного доступу та феномен «на кінчику язика».

Тема 8. Прикладна психолінгвістика в логопедії: мовленнєві труднощі, читання і письмо

Психолінгвістичний підхід до аналізу мовленнєвих труднощів. Співвідношення зовнішнього мовленнєвого прояву та механізмів, що можуть лежати в його основі. Медичний, лінгвістичний і психолінгвістичний підходи до розуміння мовленнєвих труднощів. Аналіз труднощів на рівнях вхідного опрацювання, лексичних репрезентацій і вихідного опрацювання.

Психолінгвістична рамка Дж. Стекхаус і Б. Веллса для обстеження мовленнєвого опрацювання. Побудова індивідуального профілю сильних і слабких сторін дитини. Принцип висування і перевірки гіпотез про механізм труднощів шляхом зіставлення результатів різних мовленнєвих завдань. Автори наголошують, що один результат тесту не дозволяє визначити рівень труднощів; необхідне зіставлення показників між різними завданнями та рівнями опрацювання.

Психолінгвістичний аналіз завдань на розрізнення реальних слів і псевдослів, називання, повторення слів і псевдослів, фонологічне усвідомлення та самоконтроль мовленнєвої продукції. Залежність успішності виконання завдання від можливості використання збережених мовних репрезентацій.

Взаємозв’язок усного і писемного мовлення. Фонологічне усвідомлення та його зв’язок із розвитком читання і письма. Роль точності фонологічних репрезентацій у декодуванні та письмі. Графемно-фонемне і фонемно-графемне перекодування. Лексичні та сублексичні механізми читання і письма. Розпізнавання написаного слова. Формування орфографічних репрезентацій. Роль усного мовлення, словникового запасу і граматичних знань у розумінні прочитаного та побудові письмового висловлювання. Психолінгвістичні механізми труднощів читання і письма в дітей із мовленнєвими труднощами. У моделі Дж. Стекхаус і Б. Веллса розвиток мовлення, фонологічного усвідомлення та навичок читання і письма розглядається як взаємопов’язаний процес.

Тема 9. Психолінгвістика білінгвізму та мультилінгвізму

Білінгвізм і мультилінгвізм як предмет психолінгвістики. Одночасне і послідовне засвоєння мов. Мовний досвід, мовна експозиція, частота використання мов і мовна домінантність.

Організація двох і більше мов у ментальному лексиконі. Паралельна активація мов. Міжмовна конкуренція та мовний контроль. Міжмовний перенос та інтерференція на фонологічному, лексико-семантичному, морфологічному і синтаксичному рівнях. Кодове перемикання і змішування мов як закономірні прояви багатомовної мовленнєвої діяльності.

Особливості мовленнєвого розвитку дво- і багатомовної дитини. Розподілений характер словникового запасу та мовних знань. Значення кількості й якості досвіду використання кожної мови. Урахування всього мовного репертуару дитини під час психолінгвістичного обстеження. Розмежування закономірної варіативності багатомовного розвитку та стійких мовленнєвих труднощів.

Український контекст багатомовності: українсько-російська двомовність, зміна мовної домінантності, українська як домашня/перша мова та мова країни перебування як додаткова мова в дітей з досвідом вимушеної міграції.

Тема 10. Патопсихолінгвістика: мовленнєва діяльність при набутих неврологічних, нейродегенеративних і психічних розладах

Предмет і завдання патопсихолінгвістики. Порушене мовленнєве опрацювання як джерело знань про механізми нормального функціонування мови. Співвідношення розвиткових і набутих мовленнєвих порушень.

Психолінгвістичні прояви набутих порушень мовлення. Афазії та порушення різних рівнів мовного опрацювання. Аномія та труднощі лексичного доступу. Семантичні й фонологічні парафазії. Аграматизм. Порушення розуміння речень, зв’язного мовлення і дискурсу.

Зміни мовленнєвої діяльності при нейродегенеративних захворюваннях: хворобі Альцгеймера, первинних прогресуючих афазіях, хворобі Паркінсона. Зміни лексико-семантичного опрацювання, інформативності, зв’язності та прагматичної організації мовлення.

Психолінгвістичні особливості мовлення при окремих психічних розладах. Зміни семантичної організації, зв’язності та прагматичної адекватності мовлення при розладах шизофренічного спектра. Особливості темпу, продуктивності та дискурсивної організації мовлення при афективних розладах. Можливості та обмеження використання мовленнєвих показників у дослідженні психічних і неврологічних станів.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота		лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми психолінгвістики								
Тема 1. Психолінгвістика як наука: сучасні напрями та методи психолінгвістичних досліджень	14	2	4	8	15	1	2	12
Тема 2. Мова, мовлення та мовленнєва діяльність у психолінгвістиці	14	2	4	8	15	1	2	12
Тема 3. Нейрокогнітивні та інформаційно-процесуальні механізми мовлення	16	4	4	8	15	1	2	12
Тема 4. Психолінгвістичні механізми засвоєння мови та мовленнєвого розвитку в онтогенезі	16	4	4	8	15	1	2	12
Тема 5. Сприймання і розуміння усного мовлення. Ментальний лексикон та лексико-семантичне опрацювання	16	4	4	8	15	1	2	12
Тема 6. Синтаксичне, дискурсивне та прагматичне опрацювання мовлення	14	2	4	8	15	1	2	12
Тема 7. Психолінгвістичні механізми породження мовлення	16	4	4	8	15	1	2	12
Тема 8. Прикладна психолінгвістика в логопедії: мовленнєві труднощі, читання і письмо	16	4	4	8	15	1	2	12
Тема 9. Психолінгвістика білінгвізму та мультилінгвізму	14	2	4	8	15	1	2	12
Тема 10. Патопсихолінгвістика: мовленнєва діяльність при	14	2	4	8	15	1	2	12

набутих неврологічних, нейродегенеративних і психічних розладах								
Разом за змістовим модулем 1	**150**	**30**	**40**	**80**	**150**	**10**	**20**	**120**

5.3. Теми лекцій

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Психолінгвістика як наука: сучасні напрями та методи психолінгвістичних досліджень	2	1
2	Мова, мовлення та мовленнєва діяльність у психолінгвістиці	2	1
3	Нейрокогнітивні та інформаційно-процесуальні механізми мовлення	4	1
4	Психолінгвістичні механізми засвоєння мови та мовленнєвого розвитку в онтогенезі	4	1
5	Сприймання і розуміння усного мовлення. Ментальний лексикон та лексико-семантичне опрацювання	4	1
6	Синтаксичне, дискурсивне та прагматичне опрацювання мовлення	2	1
7	Психолінгвістичні механізми породження мовлення	4	1
8	Прикладна психолінгвістика в логопедії: мовленнєві труднощі, читання і письмо	4	1
9	Психолінгвістика білінгвізму та мультилінгвізму	2	1
10	Патопсихолінгвістика: мовленнєва діяльність при набутих неврологічних, нейродегенеративних і психічних розладах	2	1
	Всього годин	**30**	**10**

5.4. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Психолінгвістика як наука: сучасні напрями та методи психолінгвістичних досліджень	4	2
2	Мова, мовлення та мовленнєва діяльність у психолінгвістиці	4	2
3	Нейрокогнітивні та інформаційно-процесуальні механізми мовлення	4	2
4	Психолінгвістичні механізми засвоєння мови та мовленнєвого розвитку в онтогенезі	4	2

5	Сприймання і розуміння усного мовлення. Ментальний лексикон та лексико-семантичне опрацювання	4	2
6	Синтаксичне, дискурсивне та прагматичне опрацювання мовлення	4	2
7	Психолінгвістичні механізми породження мовлення	4	2
8	Прикладна психолінгвістика в логопедії: мовленнєві труднощі, читання і письмо	4	2
9	Психолінгвістика білінгвізму та мультилінгвізму	4	2
10	Патопсихолінгвістика: мовленнєва діяльність при набутих неврологічних, нейродегенеративних і психічних розладах	4	2
	Всього годин	**40**	**20**

5.5. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	1	Становлення психолінгвістики: від класичних підходів до сучасної когнітивної та клінічної психолінгвістики.	5	8
2	1	Експериментальні парадигми у психолінгвістиці: лексичне рішення, називання, праймінг, повторення слів, псевдослів і речень.	5	8
3	2	Внутрішнє мовлення: функції, особливості формування та роль у регуляції мовленнєвої і пізнавальної діяльності.	5	7
4	3	Сучасні уявлення про мозкову організацію мовлення: від локалізаційних моделей до функціональних мовних мереж.	5	8
5	3	Роль робочої пам’яті, уваги та виконавчих функцій у мовленнєвому опрацюванні.	5	7
6	4	Статистичне навчання, мовний досвід і мовленнєве оточення як чинники засвоєння мови дитиною.	6	9
7	4	Фазова модель розвитку мовленнєвого опрацювання Дж. Стекхаус і Б. Веллса. Розвиток фонологічного усвідомлення та його зв’язок з опануванням писемного мовлення.	6	9
8	5	Ментальний лексикон і лексичний доступ. Психолінгвістичні відмінності в опрацюванні реальних слів і псевдослів.	6	9
9	6	Наративний дискурс і прагматичне опрацювання мовлення: когезія, когерентність, імпліцитна інформація, пресупозиції та імплікатури.	6	9

10	7	Психолінгвістичні маршрути породження мовлення у завданнях називання, повторення реальних слів і псевдослів за моделлю Дж. Стекхаус і Б. Веллса.	6	9
11	8	Побудова психолінгвістичного профілю мовленнєвого опрацювання дитини: аналіз сильних і слабких ланок вхідного опрацювання, лексичних репрезентацій і вихідного опрацювання.	7	10
12	8	Взаємозв'язок усного і писемного мовлення. Психолінгвістичні механізми фонологічного усвідомлення, читання та письма.	7	10
13	9	Білінгвальний ментальний лексикон, паралельна активація мов, міжмовний перенос і кодове перемикання. Розмежування багатомовної варіативності та мовленнєвих труднощів.	6	8
14	10	Зміни лексико-семантичного, граматичного, дискурсивного та прагматичного опрацювання мовлення при набутих неврологічних, нейродегенеративних і психічних розладах.	5	9
	Всього годин		**80**	**120**

5.6. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) у межах навчальної дисципліни не передбачено.

6. Форми та методи навчання

Форми навчання: лекції (проблемні та інтерактивні), практичні заняття, індивідуальні та групові консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти, дистанційне навчання із застосуванням платформи Moodle.

Методи навчання: пояснення, проблемний виклад, дискусія, аналіз наукових публікацій і результатів психолінгвістичних досліджень, аналіз мовленнєвих зразків і експериментальних завдань, порівняння результатів виконання різних мовленнєвих проб, побудова та обговорення гіпотез щодо механізмів мовленнєвого опрацювання, аналіз конкретних випадків (case study), робота в малих групах, виконання аналітичних завдань, тестування, презентація результатів роботи.

Формування м'яких навичок. Вивчення дисципліни сприяє розвитку критичного й аналітичного мислення, наукової аргументації, професійної комунікації, інформаційної та дослідницької грамотності, уміння працювати в команді, формулювати й перевіряти гіпотези, зіставляти альтернативні пояснення та обґрунтовано інтерпретувати мовленнєві дані.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: усне опитування; участь у дискусіях і групових обговореннях; аналіз психолінгвістичних експериментів, мовленнєвих зразків і результатів виконання мовленнєвих завдань; виконання аналітичних і практико-орієнтованих завдань; аналіз кейсів; побудова схем і моделей

мовленнєвого опрацювання; презентація результатів самостійної роботи; тестові завдання в Moodle.

8. Форми контролю

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються поточний контроль, оцінювання результатів опрацювання змістового модуля та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, інтегрованих у підготовку до практичних занять, та проходження інтерактивних уроків у Moodle.

Окремий модульний контроль не проводиться; результат за змістовий модуль формується з балів, накопичених упродовж його вивчення.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену шляхом тестування на платформі Moodle у термін, визначений графіком підсумкового контролю.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Політика оцінювання. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною системою. Поточне оцінювання становить максимально 70 балів, підсумковий контроль (екзамен) – 30 балів.

Поточне оцінювання. За кожною з 10 тем здобувач може отримати до 7 балів: до 5 балів за роботу на практичному занятті та до 2 балів за виконання інтерактивного уроку в Moodle.

Для здобувачів денної форми навчання, для яких у межах однієї теми передбачено два практичні заняття, підсумковий бал з теми визначається як середнє арифметичне оцінок за два заняття. Для здобувачів заочної форми навчання практичне завдання з кожної теми оцінюється максимально у 5 балів.

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті:

5 балів – завдання виконано повністю і правильно; здобувач демонструє ґрунтовне розуміння психолінгвістичних понять і механізмів, коректно використовує професійну термінологію, самостійно аналізує мовленнєві дані або умови завдання, встановлює релевантні зв’язки між рівнями мовного та когнітивного опрацювання, аргументує висновки з опорою на вивчений матеріал.

4 бали – завдання виконано в основному правильно; продемонстровано добре розуміння змісту теми та здатність застосовувати відповідні психолінгвістичні поняття й моделі, однак наявні окремі неточності або недостатньо повне обґрунтування окремих положень.

3 бали – основні вимоги завдання виконано, проте аналіз є неповним; наявні окремі змістові неточності, не всі суттєві зв’язки між мовленнєвими проявами, умовами завдання та можливими механізмами опрацювання визначено або належно обґрунтовано.

2 бали – завдання виконано частково; розуміння матеріалу фрагментарне, психолінгвістична термінологія використовується непослідовно, аналіз переважно описовий або містить суттєві неточності.

1 бал – виконано лише окремі елементи завдання; допущено суттєві змістові помилки, відсутнє належне застосування психолінгвістичних понять і моделей, висновки не обґрунтовані.

0 балів – завдання не виконано або його виконання не дає змоги встановити досягнення відповідних результатів навчання.

Самостійна робота здобувачів освіти є складовою підготовки до практичних занять і передбачає опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань, результати яких використовуються під час відповідей на практичних заняттях. Окремі бали за самостійну роботу не нараховуються; результати її виконання враховуються в оцінюванні роботи за відповідною темою за наведеними критеріями.

Оцінювання інтерактивних уроків у Moodle. Виконання інтерактивного уроку за кожною темою оцінюється максимально у 2 бали. Бал визначається автоматично пропорційно частці правильно виконаних тестових завдань за формулою: відсоток правильних відповідей × 0,02; результат округлюється до сотих бала.

Підсумковий контроль. Екзаменаційний тест у Moodle містить 50 завдань різного типу (множинний вибір, встановлення відповідності та послідовності, визначення правильності тверджень тощо). Максимальна кількість балів – 30. Результат автоматично переводиться у 30-бальну шкалу пропорційно частці правильно виконаних завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти
(денна форма навчання)

<table>
<tr><td colspan="10">Поточне оцінювання</td><td>Модуль 2</td><td rowspan="3">Сума</td></tr>
<tr><td colspan="10">Змістовий модуль 1
70 б</td><td rowspan="2">Екзамен</td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td>Т5</td><td>Т6</td><td>Т7</td><td>Т8</td><td>Т9</td><td>Т10</td></tr>
<tr><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>2+5+5</td><td>30</td><td>100</td></tr>
</table>

Розподіл балів, які отримують студенти
(заочна форма навчання)

<table>
<tr><td colspan="9">Поточне оцінювання</td><td>Екзамен</td><td rowspan="3">Сума</td></tr>
<tr><td colspan="9">Змістовий модуль 1
70 балів</td><td rowspan="2">Екзамен</td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td>Т5</td><td>Т6</td><td>Т7</td><td>Т8</td><td>Т9</td><td>Т10</td></tr>
<tr><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>2+5</td><td>30</td><td>100</td></tr>
</table>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики
90–100	**A**	відмінно
85–89	**B**	добре
75–84	**C**	добре
65–74	**D**	задовільно

60–64	**E**	задовільно
35–59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: перескладання модулів і підсумкового контролю здійснюється відповідно до встановленого в університеті порядку; у разі наявності поважних причин здобувач узгоджує виконання пропущених або невиконаних завдань з викладачем.

У випадку виникнення конфліктних ситуацій учасники освітнього процесу керуються нормами «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка».

Політика щодо академічної доброчесності: здобувачі зобов’язані дотримуватися «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Списування під час тестування та екзамену, подання чужих результатів роботи як власних, фабрикація даних і недоброчесне використання цифрових інструментів не допускаються.

Політика щодо відвідування: відвідування навчальних занять є обов’язковим. За об’єктивних причин навчання та відпрацювання пропущених занять може здійснюватися в іншій погодженій формі відповідно до чинних правил університету.

10. Політика використання ШІ в межах навчальної дисципліни

У межах навчальної дисципліни системи штучного інтелекту можуть використовуватися як допоміжний інструмент для пошуку ідей і ключових понять, структурування матеріалу, мовного та стилістичного редагування власного тексту, перекладу, підготовки візуальних матеріалів і попередньої систематизації інформації, якщо інше не визначено умовами конкретного завдання.

Не допускається використання ШІ замість самостійного виконання завдань, спрямованих на перевірку результатів навчання, зокрема для аналізу мовленнєвих даних, інтерпретації результатів психолінгвістичних завдань або експериментів, побудови й обґрунтування гіпотез щодо механізмів мовленнєвого опрацювання, виконання тестових завдань у Moodle та екзаменаційного контролю.

Інформація, отримана за допомогою систем ШІ, підлягає перевірці за науковими та навчальними джерелами. Якщо в роботі використано згенерований ШІ контент, здобувач зазначає факт такого використання та відповідний інструмент.

Використання систем ШІ здійснюється з дотриманням «Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Комп’ютер або ноутбук із доступом до мережі Інтернет; мультимедійний проєктор; засоби відтворення аудіо- та відеоматеріалів; платформа дистанційного навчання Moodle; веббраузер; програмне забезпечення для роботи з текстовими документами, електронними таблицями та презентаціями.

12. Рекомендована література

Основна

1. Куранова, С. І. (2023). Основи психолінгвістики (2-ге вид., допов.). ВЦ «Академія».
2. Данілавічютє, Е. А., Трофименко, Л. І., Ільяна, В. М., Рібцун, Ю. В., Мартинюк, З. С., & Грибань, Г. В. (2022). Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734273/
3. Traxler, M. J. (2023). Introduction to psycholinguistics: Understanding language science (2nd ed.). Wiley-Blackwell. https://www.wiley.com/en-us/Introduction+to+Psycholinguistics%3A+Understanding+Language+Science%2C+2nd+Edition-p-9781119852964
4. Sedivy, J. (2020). Language in mind: An introduction to psycholinguistics (2nd ed.). Oxford University Press / Sinauer Associates.
5. Fernández, E. M., & Cairns, H. S. (Eds.). (2017). The handbook of psycholinguistics. Wiley-Blackwell. https://doi.org/10.1002/9781118829516
6. Fedorenko, E., Ivanova, A. A., & Regev, T. I. (2024). The language network as a natural kind within the broader landscape of the human brain. Nature Reviews Neuroscience, 25, 289–312. https://doi.org/10.1038/s41583-024-00802-4
7. Ball, M. J., Müller, N., & Spencer, E. (Eds.). (2024). The handbook of clinical linguistics (2nd ed.). Wiley-Blackwell. https://doi.org/10.1002/9781119875949
8. Jiang, N. (2023). The study of bilingual language processing. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780198852384.001.0001
9. Stackhouse, J., & Wells, B. (1997). Children's speech and literacy difficulties, Book 1: A psycholinguistic framework. Wiley.

Допоміжна

1. Данілавічютє, Е. А. (2024). Сучасне нейро-психо-лінгво-синергетичне підґрунтя організації логопедичного супроводу осіб з особливими мовленнєвими потребами (вітчизняна концепція нейрологопедії). Особлива дитина: навчання і виховання, 116(4), 8–29. https://doi.org/10.33189/ectu.v116i4.193
2. Рібцун, Ю. В. (2024). Психомовленнєвий розвиток дітей раннього віку: теорія і практика. Дошкільне виховання, 1, 3-9. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739149/
3. Калмикова, Л. О., Калмиков, Г. В., Лапшина, І. М., & Харченко, Н. В. (2008). Психологія мовлення і психолінгвістика. Фенікс.
4. Ковалевська, Т. Ю., & Локота, І. М. (2021). Алгоритм психолінгвістичної ідентифікації мовленнєвих маркерів шизофренії. Записки з українського мовознавства, 28, 266–273.
5. Warren, P. (2016). Introducing psycholinguistics. Cambridge University Press.
6. Harley, T. A. (2014). The psychology of language: From data to theory (4th ed.). Psychology Press.
7. Schaeffer, J., Novogrodsky, R., Perovic, A., Prévost, P., & Tuller, L. (Eds.). (2025). Language in autism. Wiley-Blackwell.

13. Інформаційні інтернет-ресурси

1. Електронний курс «Психолінгвістика» на платформі дистанційного навчання Moodle ТНПУ імені Володимира Гнатюка: https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=3915
2. Ramoo, D. (2023). *Psychology of Language* [Course pack]. BCcampus Open Collection. Psychology of Language — BCcampus Open Collection
3. Children's Speech and Literacy Difficulties: Psycholinguistic Framework (ресурс Дж. Стекхаус і Б. Веллса): https://stackhousewells.uk/

14. Перелік рекомендованих ресурсів з неформальної та/або інформальної освіти, за результатами проходження яких можуть бути визнані результати навчання з освітнього компоненту

Для поглиблення окремих результатів навчання з дисципліни рекомендуються такі онлайн-курси:

1. *Advanced Diploma in the Psychology of Language* [Online course]. Alison. https://alison.com/course/advanced-diploma-in-the-psychology-of-language
2. *The Psychology of Language* [Online course]. Indian Institute of Technology Guwahati; NPTEL; SWAYAM. Class Central. https://www.classcentral.com/course/swayam-the-psychology-of-language-14330
3. University of Reading. *Understanding Multilingual Children's Language Development* (FutureLearn). https://www.futurelearn.com/courses/understanding-multilingual-childrens-language-development

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється відповідно до чинного в ТНПУ порядку за умови встановлення їх відповідності результатам навчання цього освітнього компоненту або його окремих тем.

15. Комунікація та етика взаємодії

Комунікація між викладачем і здобувачами освіти здійснюється під час навчальних занять і консультацій, через корпоративну електронну пошту ТНПУ та платформу Moodle. У повідомленні на корпоративну пошту здобувач зазначає прізвище, академічну групу, назву дисципліни та питання, з якого необхідна інформація або консультація.

Консультації проводяться відповідно до графіка консультацій викладача; індивідуальна консультація поза встановленим графіком узгоджується через корпоративну електронну пошту.

У разі відсутності на практичному занятті з поважних причин здобувач повідомляє викладача та виконує передбачені програмою завдання у погоджений строк.

Під час занять і електронного спілкування учасники освітнього процесу дотримуються академічної доброчесності, взаємної поваги, недискримінації та професійної етики. Обговорення різних наукових позицій має ґрунтуватися на аргументах і стосуватися змісту висловленої думки, а не особи, яка її висловила.